

Materiały do znajomości Ascomycetes Tatr

MARIA ALICJA CHMIEL i ANNA RONIKIER

CHMIEL, M. A. & RONIKIER, A. 2007. Contribution to the diversity of Ascomycetes of the Tatra Mts. *Fragmenta Floristica et Geobotanica Polonica* 14(1): 183–194. Kraków. PL ISSN 1640–629X.

ABSTRACT: Forty one species of ascomycetes collected in the Tatra Mts are reported. Sixteen of them are new to the whole Tatra range and further ten are recorded for the first time in the Polish Tatra National Park. Four species, namely: *Capitotricha fagiseda*, *Helvella cupuliformis*, *Peziza gerardii* and *Sowerbyella fagicola* are new to Poland and the genus *Sowerbyella* is reported for the first time from Poland. Most species were found in the lower montane belt, but some records from subalpine dwarf pine shrubs are also provided; two species: *Octospora humosa* and *Pulvinula cinnabarina* were collected in the alpine zone.

KEY WORDS: *Diatrypales*, *Hypocreales*, *Leotiales*, *Pezizales*, Tatra Mts, Poland, Slovakia

M. A. Chmiel, Instytut Biologii, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, ul. Akademicka 19, PL-20-033 Lublin, Polska

A. Ronikier, Instytut Botaniki im. W. Szafera, Polska Akademia Nauk, ul. Lubicz 46, PL-31–512 Kraków, Polska; e-mail: a.ronikier@ib-pan.krakow.pl

WSTĘP

Tatry stanowią najwyższy masyw Karpat. Leżą w obrębie Karpat Zachodnich, na granicy pomiędzy Polską a Słowacją i po obu stronach granicy chronione są w formie Parku Narodowego. W Tatrach wyróżniane są trzy jednostki geobotaniczne: Tatry Zachodnie – leżące w zachodniej części masywu i obejmujące powierzchniowo największy obszar, Tatry Wysokie (Wschodnie) – leżące na wschód od przełęczy Liliowe w okolicy Kasprowego Wierchu oraz Tatry Bielskie (Belanské Tatry) – stanowiące wyraźnie wyróżniający się wapienny masyw położony w północno-wschodniej części łańcucha. Tatry Zachodnie oraz Wysokie leżą na terenie Polski oraz Słowacji, natomiast cały masyw Tatr Bielskich położony jest na terenie Słowacji.

Grzyby są w Tatrach grupą ciągle jeszcze bardzo słabo opracowaną. Niewiele jest danych zarówno z polskiej, jak i ze słowackiej części Tatr. Z polskiego Tatrzańskiego Parku Narodowego znanych jest około 750 gatunków podstawczaków oraz około 200 gatunków woreczniaków (w tym około 150 zaliczanych do tzw. grzybów mikroskopijnych – MUŁENKO i in. 2004). Z Tatr słowackich podawanych jest około 150 gatunków wielkoowocnikowych grzybów workowych.

Podział na grzyby wielkoowocnikowe i mikroskopijne jest sztuczny i prowadzi do wybiórczego traktowania niektórych blisko spokrewnionych ze sobą taksonów. Dlatego też w niniejszej pracy zdecydowano się odejść od podziału na woreczniki makro- i mikroskopijne. Prezentowane tu gatunki należą do 4 rzędów: *Diatrypales*, *Hypocreales*, *Leotiales* oraz *Pezizales*.

Grzyby zbierane były głównie w latach 2000–2002, przede wszystkim w różnych częściach polskich Tatr (ze Słowacji podany jest jeden gatunek). Największa część zbiorów pochodzi z masywu Sarniej Skały, gdzie prowadzone były systematyczne badania nad grzybami agarykoidalnymi i boletoidalnymi – woreczniki zbierane były przy okazji tych badań. Inne części Tatr odwiedzane były sporadycznie, a grzyby zbierane przy okazji innych badań terenowych. Większość notowań pochodzi z regłowych lasów, głównie z buczyny karpackiej (*Dentario glandulosae-Fagetum*) wykształconej na podłożu wapiennym, kilka gatunków zanotowano w piętrze subalpejskim, a dwa gatunki znaleziono w strefie alpejskiej.

LISTA GATUNKÓW

Niniejsza lista zawiera 41 gatunków, z których 16 jest nowych dla całego masywu Tatr. Kolejnych dziesięć podanych jest po raz pierwszy dla Tatr polskich. Cztery gatunki: *Capitotricha fagiseda*, *Helvella cupuliformis*, *Peziza gerardii* i *Sowerbyella fagicola* są podane po raz pierwszy z Polski, ponadto nowy dla Polski jest również rodzaj *Sowerbyella*.

Skróty zastosowane w liście poniżej:

TZ – Tatry Zachodnie; TW – Tatry Wysokie; *Dg-F* – *Dentario glandulosae-Fagetum*.

Ascocoryne cylichnium (Tul.) Korf

Stanowisko: TZ, dolna część Doliny Strażyskiej, przy szlaku, wys. 910 m n.p.m., N 49°16'36", E 19°56'17", *Dg-F*, na opadłej gałązce, 05.09.2000, leg. A. Ronikier (KRAM F-50585).

Uwagi: gatunek w Polsce dość pospolity; z Tatr dotychczas nie był podawany.

Ascocoryne sarcooides (Jacq.) J. W. Groves & D. E. Wilson

Stanowiska: TZ, masyw Sarniej Skały, Grześkówki, wys. 970 m, N 49°16'36", E 19°56'27", *Dg-F*, na drewnie ?buka, 21.07.2000, leg. A. Ronikier (KRAM F-50157); TZ, masyw Sarniej Skały, Dolina Spadowiec, wys. 1050 m, N 49°16'36", E 19°57'07", *Dg-F*, na drewnie, 01.12.2000, leg. A. Ronikier (KRAM F-55836); TZ, masyw Sarniej Skały, grzbiet pomiędzy Doliną Białego a Doliną Spadowiec, wys. 1020 m, N 49°16'30", E 19°57'17", *Dg-F*, na opadłej gałązce buka, 08.11.2000, leg. A. Ronikier (KRAM F-55848).

Uwagi: gatunek pospolity w Polsce; z Tatr również podawany: z polskiej części Tatr Wysokich (ANONIMOWO 1968) oraz ze słowackiej części Tatr Zachodnich i Wysokich (HRUBY 1932; ŠKUBLA 1998b).

Ascotremella faginea (Peck) Seaver

(Ryc. 1a)

Stanowisko: TZ, masyw Sarniej Skały, zachodnia strona Doliny Spadowiec, wys. 960 m, N 49°16'26", E 19°57'01", *Dg-F*, na drewnie ?buka, 09.09.2001, leg. A. Ronikier (KRAM F-51698).

Uwagi: gatunek bardzo rzadki w Polsce, znany dotychczas z trzech stanowisk: w Puszczy Białowiejskiej (GUMIŃSKA & WOJEWODA 1985), na Pogórzu Wiśnickim (MIŚKIEWICZ 2000) oraz w Karkonoszach (NARKIEWICZ 2001); nowy dla Tatr.

Bisporella citrina (Batsch) Korf & S. E. Carp.

Stanowisko: TZ, masyw Sarniej Skały, górna część Grzeškówek, wys. 1120 m, N 49°16'17", E 19°56'17", Dg-F, na drewnie, 22.08.2000, leg. A. Ronikier (KRAM F-55856).

Uwagi: gatunek w Polsce dość często notowany; z Tatr polskich dotychczas nieznan, podawany był natomiast ze słowackiej części Tatr Zachodnich (ŠKUBLA 1998b).

Capitotricha fagiseda Baral (*nom. inval.*)

(Ryc. 1b)

Stanowisko: TZ, masyw Sarniej Skały, wylot Doliny ku Dziurze, stoki Grzeškówek, 930 m, N 49°16'43", E 19°56'37", Dg-F, na łupinach nasiennych buka, 16.05.2001, leg. A. Ronikier (KRAM F-55859).

Uwagi: gatunek nowy dla Tatr oraz Polski. Pierwszy raz gatunek został podany przez Baralą (BARAL & KRIEGLSTEINER 1985) pod prowizoryczną nazwą. Nazwa jego nie została dotychczas usankcjonowana, mimo iż, od czasu jego opisanie, takson znajdujący się w różnych częściach Europy (np. RÖLLIN & ANTHOINE 1994; SUKOVÁ 2005), więc jest dobrym gatunkiem.

Cudonia circinans (Pers.) Fr.

Stanowisko: TZ, masyw Sarniej Skały, na szczycie, wys. 1376 m, N 49°15'57", E 19°56'32", murawa subalpejska, na ziemi, 21.08.2001, leg. A. Ronikier (KRAM F-51580).

Uwagi: gatunek niezbyt często notowany w Polsce; znany zarówno z Tatr polskich (ROUPPERT 1912; NESPIAK 1960), jak i słowackich (KABÁT 1997; ŠKUBLA 1998a, d).

Diatrype disciformis (Hoffm.) Fr.

Stanowisko: TZ, masyw Sarniej Skały, Grzeškówki, wys. 1000 m, N 49°16'36", E 19°56'27", 21.08.2001, Dg-F, na korze buka, leg. A. Ronikier (KRAM F-55838).

Uwagi: gatunek związany z bukiem, pospolity w lasach bukowych w Polsce, podawany również z polskiej części Tatr Zachodnich (SCHEUER & CHLEBICKI 1997).

Geoglossum nigratum (Fr.) Cooke

Stanowisko: TZ, masyw Sarniej Skały, okolice szczytu, wys. 1370 m, N 49°15'57", E 19°56'22", murawa subalpejska z *Dryas octopetala*, wśród *Dryas octopetala*, 03.10.2002, leg. A. Ronikier (KRAM F-55869).

Uwagi: gatunek nowy dla Tatr, w Polsce podawany dotychczas z jednego stanowiska w Lasach Janowskich (FLISIŃSKA 2000); rzadki w Europie, przez niektórych autorów (np. OHENOJA 2000) uważany za synonim *G. umbratile* Sacc.

Helvella acetabulum (Fr.) Quéf.

Stanowisko: TW, wylot Doliny Roztoki, północne stoki Roztockiej Czuby, przy Drodze Oswalda Balzera, 1100 m, N 49°14'02", E 20°05'34", *Plagiothecio-Piceetum*, na ziemi, 05.07.2001, leg. A. Ronikier (KRAM F-55853).

Uwagi: gatunek w Polsce niezbyt często notowany; w Tatrach znajdujący się dotychczas tylko w polskiej części Tatr Zachodnich (NESPIAK 1962; RUDNICKA-JEZIERSKA 1965).

Helvella cupuliformis Dissing & Nannf.

Stanowisko: TZ, masyw Sarniej Skały, górna część Doliny Strążyskiej, okolice Skałki Jelinka, wys. 1000 m, N 49°16'06", E 19°55'57", wśród *Petasites*, przy potoku, 22.06.2001, leg. A. Ronikier (KRAM F-55862).

Uwagi: gatunek nowy dla Tatr polskich oraz dla Polski, podawany już natomiast ze słowackich Tatr Wysokich (MORAVEC 1972; ŠEBEK 1973).

Helvella ephippium Lév.

Stanowiska: TZ, dolna część Doliny Jaworzynki, N-W stoki Boczania, wys. 1050 m, N 49°16'00", E 19°58'57", na ziemi, wśród *Petasites*, nad potokiem, 08.08.2000, leg. A. Ronikier (KRAM F-55843); TZ, południowo-zachodnie stoki Sarniej Skały, górna część Grzeškówek, przy ścieżce, wys. 1180 m, N 49°16'04", E 19°56'18", *Polysticho-Piceetum*, na ziemi, 22.08.2001, leg. A. Ronikier (KRAM F-55864); TZ, masyw Sarniej Skały, grzbiet pomiędzy Doliną Białego a Doliną Spadowiec, wys. 1010 m, N 49°16'36", E 19°57'27", *Dg-F*, na ziemi, 21.08.2001, leg. A. Ronikier (KRAM F-55861).

Uwagi: gatunek w Polsce rzadko notowany; nowy dla Tatr polskich, ale znany ze słowackiej części Tatr Zachodnich (ŠKUBLA 1998b).

Helvella lacunosa Afzel.

Stanowiska: TZ, masyw Sarniej Skały, zachodnia strona Doliny Spadowiec, przy ścieżce, wys. 1100 m, N 49°16'23", E 19°57'07", *Dg-F*, na ziemi (?spalonej), 11.07.2000, leg. A. Ronikier (KRAM F-50084); TZ, masyw Sarniej Skały, Droga pod Reglami, wylot Doliny Spadowiec, przy mostku nad potokiem Spadowiec, wys. 920 m, N 49°16'43", E 19°57'12", *Dg-F*, na ziemi, 05.09.2000, leg. A. Ronikier (KRAM F-55854); TZ, masyw Sarniej Skały, Dolina Spadowiec, zbocze o ekspozycji zachodniej, wys. 1050 m, N 49°16'26", E 19°57'08", *Dg-F*, na ziemi, 15.06.2001, leg. A. Ronikier (KRAM F-55870).

Uwagi: gatunek dość pospolity w Polsce; znajdowany również w Tatrach Zachodnich, w ich zarówno polskiej, jak i słowackiej części (ROUPPERT 1912; ŠKUBLA 1998b).

Humaria hemisphaerica (F. H. Wigg.) Fuckel

Stanowisko: TZ, masyw Łysanek, przy Drodze pod Reglami, między doliną Suchy Żleb a Doliną Strążyską, wys. 950 m, N 49°16'43", E 19°55'57", *Dg-F*, na ziemi, 07.08.2000, leg. A. Ronikier (KRAM F-55858).

Uwagi: gatunek pospolity w całej Europie, również w Polsce; podawany ze wszystkich części Tatr: Zachodnich, Wysokich i Bielskich (MORAVEC 1969; FREJLAK 1973; KABÁT 1998; GMINDER 1998; ŠKUBLA 1998d; CHMIEL 2000).

Hyalopeziza millepunctata (Lib.) Raitv.

Stanowisko: TZ, masyw Sarniej Skały, górna część Doliny Strążyskiej, Ścieżka nad Reglami, w stronę Czerwonej Przełęczy, wys. 1220 m, N 49°15'44", E 19°56'27", na opadłej gałązce, wśród *Petasites*, przy szlaku, 20.06.2000, leg. A. Ronikier (KRAM F-55850).

Uwagi: gatunek rzadki w Polsce; z Tatr dotychczas nie podawany.

Hymenoscyphus repandus (W. Phillips) Dennis

Stanowisko: TZ, masyw Sarniej Skały, górna część Doliny Strążyskiej, Ścieżka nad Reglami, w stronę Czerwonej Przełęczy, wys. 1180 m, N 49°15'44", E 19°56'17", na szczątkach roślin, wśród *Petasites*, przy szlaku, 20.06.2000, leg. A. Ronikier (KRAM F-55851).

Uwagi: gatunek dość rzadki w Polsce; nowy dla Tatr.

***Hypoxylon fragiforme* (Pers.) J. Kickx f.**

Stanowisko: TZ, masyw Sarniej Skały, Grześkówki, nad Drogą pod Reglami, wys. 900 m, N 49°16'36", E 19°56'27", *Dg-F*, na korze gałęzi żywego buka, 24.11.2000, *leg. A. Ronikier* (KRAM F-55837); TZ, masyw Sarniej Skały, środkowa część Doliny ku Dziurze, zbocze o ekspozycji wschodniej, 1000 m, N 49°16'26", E 19°56'27", *Dg-F*, na drewnie (?buka), 22.08.2000, *leg. M. Ronikier* (KRAM F-55873).

Uwagi: gatunek pospolity w Polsce, związany z bukiem; podawany z polskich Tatr Zachodnich przez SCHEUERA i CHLEBICKIEGO (1997). Autorzy ci podają informację, że gatunek był wcześniej podawany z Tatr przez HRUBEGO (1932), który jednakże znalazł *H. fragiforme* w masywie Považsky Inovec na Słowacji.

***Kretschmaria deusta* (Hoffm.) P. M. D. Martin**

Stanowisko: TZ, masyw Sarniej Skały, Dolina Spadowiec, wys. 1010 m, N 49°16'36", E 19°57'07", *Dg-F*, na drewnie, 07.06.2000, *leg. A. Ronikier* (KRAM F-50071).

Uwagi: gatunek pospolity w Polsce; z Tatr polskich podawany dotychczas tylko raz (ROUPPERT 1912).

***Lachnellula subtilissima* (Cooke) Dennis**

Stanowisko: TZ, północne stoki Sarniej Skały, okolice szczytu, wys. 1375 m, N 49°15'53", E 19°56'38", *Pinetum mugo carpaticum*, na gałązkach kosodrzewiny, bez daty, *leg. A. Ronikier* (KRAM F-55857); j.w., 19.09.2000 (KRAM F-55841); j.w., 24.05.2001 (KRAM F-55842).

Uwagi: gatunek związany z drewnem drzew iglastych, w Polsce niezbyt często notowany; nowy dla Tatr.

***Lachnellula suecica* (de Bary ex Fuckel) Nannf.**

Stanowisko: TZ, masyw Sarniej Skały, okolice szczytu, stoki północne, wys. 1350 m, N 49°15'58", E 19°56'32", *Pinetum mugo carpaticum*, na gałązkach i szyszce kosodrzewiny, 24.05.2001, *leg. A. Ronikier* (KRAM F-55876); TZ (Słowacja), północne stoki Palenicy Jałowieckiej (Pálenica), wys. 1500 m, N 49°12'56", E 19°38'50", *Pinetum mugo carpaticum*, na gałązkach kosodrzewiny, 30.04.2000, *leg. A. Ronikier, M. Ronikier* (KRAM F-55877).

Uwagi: gatunek związany z sosną kosodrzewiną, w polskiej części Tatr dość często podawany (ROUPPERT 1912; NAMYSŁOWSKI 1914; GARBOWSKI 1935; STEC-ROUPPERTOWA 1939; STARMACHOWA 1963; FREJLAK 1973; LUTYK 1978), z Tatr słowackich notowany był tylko raz przez HRUBEGO (1932).

***Lachnum bicolor* (Bull.) P. Karst.**

Stanowisko: TZ, masyw Sarniej Skały, Dolina Spadowiec, zbocze o ekspozycji zachodniej, wys. 1080 m, N 49°16'23", E 19°57'07", *Dg-F*, na opadłych gałązkach, 07.06.2000, *leg. A. Ronikier* (KRAM F-55872).

Uwagi: gatunek w Polsce niezbyt często notowany; nowy dla Tatr Polskich, podawany natomiast ze słowackiej części Tatr Wysokich (HRUBY 1932).

***Lachnum clandestinum* P. Karst.**

Stanowisko: TZ, masyw Sarniej Skały, górna część Doliny Strążyskiej, Ścieżka nad Reglami w stronę Czerwonej Przełęczy, wys. 1220 m, N 49°15'44", E 19°56'27", na opadłej gałązce, wśród *Petasites*, przy szlaku, 20.06.2000, *leg. A. Ronikier* (KRAM F-55849).

Uwagi: gatunek w Polsce niezbyt częsty; znany z polskiej części Tatr Zachodnich (CHMIEL 2000) oraz ze słowackiej części Tatr Wysokich (HRUBY 1932).

Lachnum virgineum (Batsch) P. Karst.

Stanowiska: TZ, masyw Sarniej Skały, wylot Doliny Białego, przy Drodze pod Regłami, wys. 950 m, N 49°16'44", E 19°57'23", *Dg-F*, na łupinach nasiennych buka, 15.05.2001, *leg. A. Ronikier* (KRAM F 55839); TZ, masyw Sarniej Skały, dolna część Grzeškówek, wys. 960 m, N 49°16'39", E 19°56'30", *Dg-F*, na opadłych łupinach nasiennych buka, 20.06.2000, *leg. A. Ronikier* (KRAM F-55874).

Uwagi: gatunek w Polsce pospolity, ale z Tatr polskich dotychczas nie podawany; po słowackiej stronie znajdowany był tylko w Tatrach Bielskich (ŠKUBLA 1998d).

Leotia lubrica (Scop.) Pers.

Stanowiska: TZ, masyw Sarniej Skały, górna część Doliny Białego, przy szlaku, wys. 1050 m, N 49°15'57", E 19°57'17", *Dg-F/Polysticho-Piceetum*, na ziemi, 09.09.2001, *leg. A. Ronikier* (KRAM F-51660); TZ, masyw Sarniej Skały, dolna część Doliny Strążyskiej, wys. 965 m, N 49°16'39", E 19°56'26", *Dg-F*, na ziemi, 05.09.2001, *leg. A. Ronikier* (ZAMU B/97/MT4284).

Uwagi: gatunek pospolity w całej Polsce; z Tatr podawany dotychczas tylko jeden raz (ROUPPERT 1912).

Marcelleina persoonii (H. Crouan & P. Crouan) Brumm.

Stanowisko: TZ, masyw Sarniej Skały, środkowa część Doliny ku Dziurze, wys. 970 m, N 49°16'26", E 19°56'37", na ziemi, wśród *Petasites*, 04.07.2000, *leg. A. Ronikier* (KRAM F-55871).

Uwagi: gatunek rzadki w Polsce; nowy dla Tatr polskich, ale podawany z Tatr Bielskich na Słowacji (MORAVEC 1969).

Mitruła paludosa Fr.

(Ryc. 1c)

Stanowisko: TW, Dolina Rybiego Potoku, ponad Morskim Okiem, przy szlaku na Szpiglasową Przełęcz, wys. 1500 m, N 49°11'56", E 20°04'00", wśród mchów (*Sphagnum*) zanurzonych w potoku, 05.07.2001, *leg. A. Ronikier* (KRAM F-51510).

Uwagi: gatunek związany z wilgotnymi siedliskami, niezbyt często notowany w Polsce; w Tatrach znajdowany kilkakrotnie we wszystkich ich częściach: Wysokich (FREJLAK 1973), Bielskich (ŠKUBLA 1998d) i Zachodnich (KABÁT 1997).

Octospora humosa (Fr.) Dennis

Stanowisko: TW, masyw Mięszowieckiego Szczytu, Mięszowiecki Kocioł, wys. 1940 m (piętro alpejskie), N 49°11'15", E 20°04'00", na ziemi, wśród mchów, 14.08.2000, *leg. A. Ronikier* (KRAM F-55845).

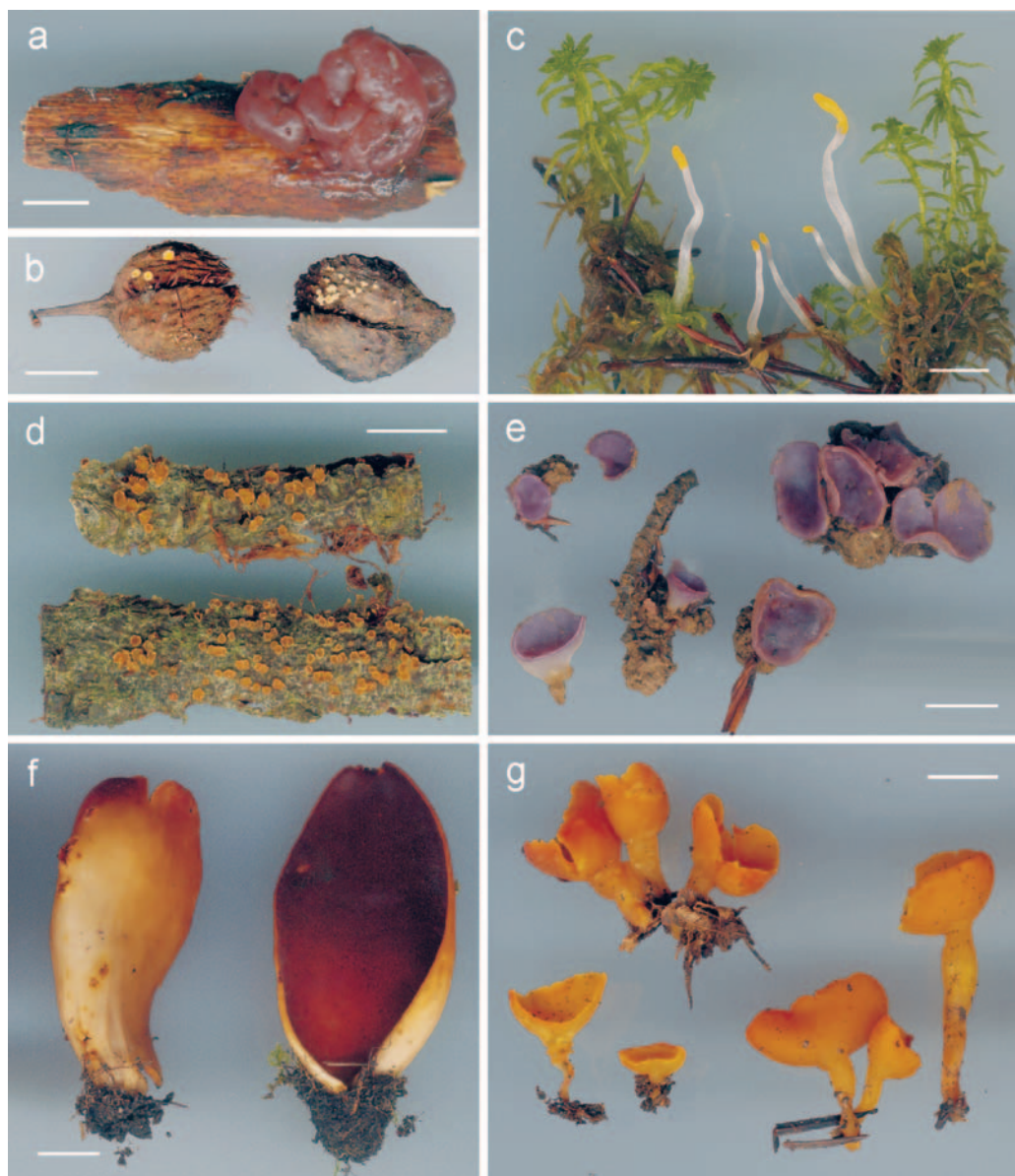
Uwagi: gatunek w Polsce rzadko notowany; nowy dla Tatr.

Pezicula ocellata (Pers.) Seaver

(Ryc. 1d)

Stanowisko: TZ, północny stok Sarniej Skały, okolice szczytu, 1370 m, N 49°15'57", E 19°56'27", *Pinetum mugu carpaticum*, na korze wierzby, 10.06.2002, *leg. A. Ronikier* (KRAM F-55865).

Uwagi: gatunek rzadki w Polsce, ostatnie jego notowania pochodzą z początku XX w. (EICHLER 1902; SCHROETER 1908); gatunek nowy dla Tatr.

Ryc. 1 (Fig. 1). **a** – *Ascotremella faginea* (KRAM F-51698); **b** – *Capitotricha fagiseda* (KRAM F-55859); **c** – *Mitrula paludosa* (KRAM F-51510); **d** – *Pezicula ocellata* (KRAM F-55865); **e** – *Peziza gerardii* (KRAM F-55868); **f** – *Wynnella silvicola* (KRAM F-51518); **g** – *Sowerbyella fagicola* (KRAM F-55878); skala (bar) = 1 cm

***Peziza gerardii* Cooke**

(Ryc. 1e)

Stanowisko: TZ, masyw Sarniej Skały, dolna część Doliny Strążyskiej, stoki Grześkówek, wys. 960 m, N 49°16'19", E 19°56'26", *Dg-F*, na ziemi, 05.09.2001, *leg. A. Ronikier* (KRAM F-55868).

Uwagi: gatunek nowy dla Tatr polskich oraz dla Polski, podawany natomiast z Tatr Bielskich (GMINDER 1998).

***Pulvinula cinnabarina* (Fuckel) Boud.**

Stanowisko: TZ, masyw Kasprowego Wierchu, okolice szczytu, między górną stacją kolejki a obserwatorium astronomicznym, wys. 1900 m, N 49°13'59", E 19°59'02", murawa alpejska, wśród mchów, 1997, *leg. A. Ronikier* (KRAM F-55880).

Uwagi: gatunek bardzo rzadki w Polsce, znany dotychczas z jednego stanowiska w okolicy Oleśnicy (SCHROETER 1908); nowy dla Tatr.

***Rutstroemia bolaris* (Batsch) Rehm**

Stanowisko: TZ, masyw Sarniej Skały, Dolina Strążyska, przy szlaku, wys. 950 m, N 49°16'17", E 19°56'02", *Dg-F*, na opadłej gałązce, 05.09.2000, *leg. A. Ronikier* (KRAM F-55855).

Uwagi: gatunek dość rzadki w Polsce; nowy dla Tatr.

***Rutstroemia petiolorum* (Roberge ex Desm.) W. L. White**

Stanowisko: TZ, masyw Sarniej Skały, Dolina Białego, zbocze o ekspozycji zachodniej, 970 m, N 49°16'23", E 19°57'27", *Dg-F*, na ogonku liściowym, 05.09.2000, *leg. A. Ronikier* (KRAM F-55866).

Uwagi: gatunek niezbyt często w Polsce notowany; nowy dla Tatr.

***Scutellinia cejpii* (Velen.) Svrček**

Stanowisko: TZ, masyw Sarniej Skały, grzbiet pomiędzy Doliną Białego a Doliną Spadowiec, wys. 950 m, N 49°16'43", E 19°57'22", *Dg-F*, źródliko w lesie, na opadłej gałązce, bez daty, *leg. A. Ronikier* (KRAM F-55879).

Uwagi: gatunek w Polsce dość rzadki; nowy dla Tatr polskich, ale znany z Tatr Bielskich i Zachodnich na Słowacji (ŠKUBLA 1998a, b, d).

***Scutellinia scutellata* (L.) Lambotte**

Stanowiska: TZ, masyw Sarniej Skały, Dolina Spadowiec, przy potoku Spadowiec, wys. 1100 m, N 49°16'17", E 19°56'02", *Dg-F*, na drewnie buka, 12.07.2002, *leg. A. Ronikier* (KRAM F-55840); TZ, masyw Sarniej Skały, Dolina Spadowiec, zbocze o ekspozycji zachodniej, wys. 1050 m, N 49°16'26", E 19°57'01", *Dg-F*, na drewnie, 20.08.2001, *leg. A. Ronikier* (KRAM F-55863).

Uwagi: gatunek pospolity zarówno w Polsce, jak i w Tatrach (ROUPPERT 1912; NAMYSŁOWSKI 1914; RUDNICKA-JEZIERSKA 1965; MORAVEC 1969; FREJLAK 1973; GMINDER 1993; ŠKUBLA 1998d).

***Scutellinia umbrorum* (Fr.) Lambotte**

Stanowisko: TZ, górna część Doliny Jaworzynki, Siodłowa Droga, wys. 1300 m, N 49°15'45", E 19°59'48", murawa subalpejska, na ziemi, 08.08.2000, *leg. A. Ronikier* (KRAM F-55867).

Uwagi: gatunek w Polsce dość często notowany; nowy dla Tatr polskich, ale w ich słowackiej części (Tatry Wysokie i Bielskie) często notowany (PICBAUER 1932; VELENOVSKÝ 1934; BÁNHEGYI 1940; SVRČEK 1948).

Sowerbyella fagicola J. Moravec

(Ryc. 1g)

Stanowisko: TZ, masyw Sarniej Skały, Spalaniec (grzbiet pomiędzy Doliną Spadowiec a Doliną ku Dziurze), wys. 1150 m, N 49°16'17", E 19°56'47", *Dg-F*, na ziemi, w ściółce, 07.07.2001, *leg. A. Ronikier* (KRAM F-55878).

Uwagi: gatunek nowy dla Tatr i Polski, rodzaj nowy dla Polski.

Tarzetta catinus (Holmsk.) Korf & J. K. Rogers

Stanowisko: TZ, masyw Sarniej Skały, wylot Doliny ku Dziurze, wys. 930 m, N 49°16'43", E 19°56'37", *Dg-F*, na ziemi, 07.06.2000, *leg. A. Ronikier* (KRAM F-55852).

Uwagi: gatunek w Polsce dość pospolity; podawany z Tatr zarówno polskich, jak i słowackich (ROUPPERT 1912; MORAVEC 1969).

Wynnella silvicola (Beck) Nannf.

(Ryc. 1f)

Stanowisko: TZ, południowe stoki Sarniej Skały, okolice szczytu, wys. 1340 m, N 49°15'54", E 19°56'27", skraj *Pinetum mugo carpathicum*, na ziemi, wśród traw, 06.07.2001, *leg. A. Ronikier* (KRAM F-51518).

Uwagi: gatunek w Polsce niezbyt częsty; znany ze wszystkich części Tatr, zarówno ze strony słowackiej, jak i polskiej (ROUPPERT 1912; WRÓBLEWSKI 1918; WOJEWODA 1964; ŠKUBLA 1998c; CHMIEL 2000)

Xylaria carpophila (Pers.) Fr.

Stanowisko: TZ, masyw Sarniej Skały, przy Drodze pod Regłami, wylot Doliny Białego, wys. 930 m, N 49°16'43", E 19°57'27", *Dg-F*, na łupinie nasiennej buka, 15.06.2001, *leg. A. Ronikier* (KRAM F-55844).

Uwagi: gatunek związany z łupinami nasiennymi buka, dość często w Polsce notowany; nowy dla Tatr.

Xylaria filiformis (Alb. & Schwein.) Fr.

Stanowiska: TZ, masyw Sarniej Skały, Dolina Spadowiec, zbocze o ekspozycji zachodniej, wys. 1020 m, N 49°16'26", E 19°57'01", *Dg-F*, na opadłej gałązce buka, 15.06.2001, *leg. A. Ronikier* (KRAM F-55846); TZ, dolna część Doliny Jaworzynki, N-W stoki Boczania, wys. 1050 m, N 49°16'00", E 19°58'57", nad potokiem, na gnijących ogonkach liściowych *Petasites*, 08.08.2000, *leg. A. Ronikier* (KRAM F-55847).

Uwagi: gatunek znany w Polsce z jednego stanowiska w Szczecinie (FRIEDRICH & ORZECZOWSKA 2002); nowy dla Tatr.

Xylaria hypoxylon (L.) Grev.

Stanowiska: TZ, masyw Sarniej Skały, Dolina ku Dziurze, nad potokiem, wys. 950 m, N 49°16'23", E 19°56'37", *Dg-F*, na drewnie, 04.07.2000, *leg. A. Ronikier* (KRAM F-50087); TZ, masyw Sarniej Skały, wylot Doliny ku Dziurze, wys. 930 m, N 49°16'43", E 19°56'37", *Dg-F*, na drewnie, 04.07.2000, *leg. A. Ronikier* (KRAM F-55875).

Uwagi: jeden z najpospolitszych przedstawicieli rodzaju, w Polsce często zbierany; z Tatr podawany dotychczas bez stanowiska przez RONIKIER (2002). Informacja ta oparta była na materiale, którego stanowiska podane są w niniejszej pracy.

Xylaria longipes Nitschke

Stanowiska: TZ, masyw Sarniej Skały, dolna część Doliny Strażyskiej, wys. 960 m, N 49°16'39", E 19°56'26", Dg-F, na drewnie, 20.06.2000, leg. A. Ronikier (KRAM F-50088); TZ, masyw Sarniej Skały, orograficznie lewe odgałęzienie Doliny Białego, wys. 1070 m, N 49°16'01", E 19°57'07", Dg-F, przy potoku, na drewnie, 21.08.2001, leg. A. Ronikier (KRAM F-55860).

Uwagi: gatunek dość często w Polsce notowany, choć nie tak pospolity jak bardzo podobny do niego *X. polymorpha*, od którego różni się między innymi wielkością zarodników; z Tatr dotychczas nie podawany.

Podziękowania. Autorzy serdecznie dziękują Slavomírovi Adamčíkovi (Bratysława, Słowacja) za udostępnienie danych na temat grzybów Tatr słowackich.

LITERATURA

- ANONIMOWO 1968. Compte rendu du IV-ème Congrès des Mycologues Européens, Warszawa 1966. – Acta Mycol. **4**(2): 181–198.
- BÁNHEGYI J. 1940. Magyarország Lachneái. – Math. Term. Értés. **59**: 596–618.
- BARAL H. O. & KRIEGLSTEINER G. J. 1985. Bausteine zu einer Ascomyceten-Flora der Bundesrepublik Deutschland: in Süddeutschland gefundene inoperculate Diskomyzeten – mit taxonomischen, ökologischen, chorologischen Hinweisen. – Beih. Z. Mykol. **6**: 1–160.
- CHMIEL M. A. 2000. Miseczniaki (*Discomycetes*) w Tatrzańskim Parku Narodowym. – W: Streszczenia prac II Ogólnopolskiej Konferencji „Przyroda Tatrzańskiego Parku Narodowego a Człowiek”, Zakopane 12–14 października 2000. s. 56.
- EICHLER B. 1902. Przyczynek do flory grzybów okolic Międzyrzecza. – Pamięt. Fizyogr. **17**(3): 39–67.
- FLISIŃSKA Z. 2000. Studies on the macromycetes of the Janów Forests Landscape Park (SE Poland). – Acta Mycol. **35**(1): 61–77.
- FREJLAK S. 1973. Grzyby wyższe kotła Morskiego Oka w Tatrach. – Acta Mycol. **9**(1): 67–89.
- FRIEDRICH S. & ORZECZOWSKA M. 2002. Macromycetes w środowisku miejskim Szczecina. – Bad. Fizjogr. Pol. Zach., B. **51**: 7–30.
- GARBOWSKI L. 1935. Choroby roślin użytkowych w okresie 1931-1933 r. – Rocznik Ochrony Roślin **2**: 406–580.
- GMINDER A. 1993. Materiały do znajomości flory Ascomycetes Śląska i Tatr. – Acta Mycol. **28**(1): 49–52.
- GMINDER A. 1998. Eine Pilzgesellschaft bachbegleitender Pestwurbestände. – Boletus **22**: 121–128.
- GUMIŃSKA B. & WOJEWODA W. 1985. Grzyby i ich oznaczanie. s. 505. Państwowe Wydawnictwo Rolnicze i Leśne, Warszawa.
- HRUBY J. 1932. Beitrag zur Pilzflora der West-Karpaten. – Folia Cryptog. **1**(9): 1073–1106.
- KABÁT V. 1997. Niektoré vreckatovýtrusné huby podhorských smrečín. – Spravodajca Slovenských Mykológov **17**: 10–12.
- KABÁT V. 1998. Humaria polgulovitá *Humaria hemisphaerica* (F. H. Wigg.: Fr) Fuckel. – Spravodajca Slovenských Mykológov **21–22**: 24–25.
- LUTYK P. 1978. Stan zdrowotny sosny kosówki (*Pinus mughus* Scop.) na terenie Tatrzańskiego Parku Narodowego. – Sylwan (Warsaw) **122**(10): 51–57.

- MIŚKIEWICZ A. 2000. Rare, threatened and new for Poland macromycetes found in Bukowiec reserve (W Carpathians). – *Acta Mycol.* **35**(2): 197–216.
- MORAVEC J. 1969. Nekolik operculátních Diskomycetů z Vysokých Tater, Belanských Tater a Spišské Magury na Slovensku. – *Česká Mykologie* **23**: 23–34.
- MORAVEC J. 1972. Příspěvek k poznání několika vzácných chrapáčů - *Helvella*, nově nalezených v Československu. – *Čas. Českoslov. Houb.* **49**: 44–47.
- MULENKO W., KOZŁOWSKA M. & SALATA B. 2004. Grzyby mikroskopijne Tatrzańskiego Parku Narodowego. Adnotowana lista taksonów. – W: Z. MIREK & M. RONIKIER (red.), Bioróżnorodność Tatrzańskiego Parku Narodowego **1**, s. 72. Instytut Botaniki im. W. Szafera, Kraków.
- NAMYSŁOWSKI B. 1914. Śluzowce i grzyby Galicji i Bukowiny. – *Pamięt. Fizyogr.* **22**: 1–151.
- NARKIEWICZ Cz. 2001. Grzyby wielkoowocnikowe góry Chojnik (Karkonoski Park Narodowy) – gatunki rzadkie i zagrożone. – *Przyroda Sudetów Zachodnich* **4**: 65–76.
- NESPIAK A. 1960. Notatki mikologiczne z Tatr. – *Fragm. Flor. Geobot.* **6**(4): 709–724.
- NESPIAK A. 1962. Notatki mikologiczne z Tatr. Część II. – *Fragm. Flor. Geobot.* **8**(2): 215–225.
- OHENOJA E. 2000. *Geoglossaceae* Corda. – W: L. HANSEN & H. KNUDSEN (red.), *Nordic Macromycetes. 1. Ascomycetes*, s. 177–183. Nordsvamp, Copenhagen.
- PICBAUER R. 1932. Addenda ad floram Czechoslovakiae mycologicam 6. – *Práce Morav. Přír. Společn.* **7**: 1–17.
- RÖLLIN O. & ANTHOINE A. 1994. *Capitotricha fagiseda* H.O. Baral nom. prov. Une espèce inédite pour la France. – *Bull. Trimestriel Féd. Mycol. Dauphiné-Savoie* **34**(135): 11–13.
- RONIKIER A. 2002. Stan poznania grzybów TPN w świetle badań terenowych prowadzonych w latach 1999–2000. – W: W. BOROWIEC, A. KOTARBA, A. KOWNACKI, Z. KRZAN & Z. MIREK (red.), *Przemiany środowiska przyrodniczego Tatr*, s. 151–160. Tatrzański Park Narodowy, Polskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk o Ziemi, Oddział w Krakowie, Kraków-Zakopane.
- ROUPEPERT K. 1912. Grzyby zebrane w Tatrach, Beskidzie Zachodnim i na Pogórzu. – *Spraw. Komis. Fizjogr.* **46**: 80–100.
- RUDNICKA-JEZIERSKA W. 1965. Materiały do mikoflory Tatrzańskiego Parku Narodowego. – *Acta Mycol.* **1**: 137–146.
- SCHUEER CH. & CHLEBICKI A. 1997. Recent collections of miscellaneous microfungi from South Poland. – *Acta Mycol.* **32**(2): 147–172.
- SCHROETER J. 1908. *Die Pilze Schlesiens*, s. 597. J. U. Kern's Verlag, Breslau.
- STARMACHOWA B. 1963. Grzyby pasożytnicze z Tatr. – *Monogr. Bot.* **15**: 153–294.
- STEC-ROUPEPERTOWA W. 1939. *Zapiski grzyboznawcze*. – *Spraw. Komis. Fizjogr.* **73**: 277–283.
- SUKOVÁ M. 2005. A revision of selected material of lignicolous species of *Brunnipila*, *Capitotricha*, *Dasy-scyphella* and *Neodasy-scypha* from the Czech Republic. – *Czech Mycol.* **57**(1–2): 139–172.
- SVRČEK M. 1948. Bohemian species of *Pezizaceae* subf. *Lachneoidae*. – *Sborn. Nár. Mus. v Praze, Řada B, Přír. Vědy* **4**: 1–95.
- ŠEBEK S. 1973. Naše chrapáčovitě a smržovitě houby, s. 40. Oblastní Muzeum, Poděbrady.
- ŠKUBLA P. 1998a. Vzácnější nálezy roku 1997. – *Spravodajca Slovenských Mykológov* **19**: 25–29.
- ŠKUBLA P. 1998b. Mykoflóra Červených vrchov a Tichej doliny. – *Spravodajca Slovenských Mykológov* **20**: 26–29.
- ŠKUBLA P. 1998c. Vinelka tmavohnedá *Wynnella auricula* (Cooke) Boudier – zaujímavý a vzácny operkulátny askomycét. – *Spravodajca Slovenských Mykológov* **21–22**: 29–31.

- ŠKUBLA P. 1998d. Príspevok k mykoflóre Belianskych Tatier. – Spravodajca Slovenských Mykológov **21–22**: 51–55.
- VELENOVSKÝ J. 1934. Monographia Discomycetum Bohemiae. Pars. I. s. 436. Sumptibus Propriis, Praga.
- WOJEWODA W. 1964. Nowe stanowiska interesujących grzybów w Polsce. – Fragn. Flor. Geobot. **10**(4): 565–576.
- WRÓBLEWSKI A. 1918. Przyczynek do znajomości grzybów Galicji Zachodniej. – Spraw. Komis. Fizjogr. **52**: 122–127.

SUMMARY

The Tatra Mts are the highest part of the Carpathian range. They are situated at the border between Poland and Slovakia and their area is protected as the Tatra National Parks at both sides. Mycobiota of the Tatra Mts is still insufficiently investigated and the data about ascomycetes of this area are very scarce, especially at the Polish side. New localities of fungi belonging to the following orders: *Diatrypales*, *Hypocreales*, *Leotiales* oraz *Pezizales* are presented in the present paper. The material was collected mainly in 2000–2002, in the Polish Tatra Mts (one species was found in Slovakia). The majority of fungi were found in the calcareous massif of Sarnia Skala in the Western part of the Tatras and most of them within the montane beech forest (*Dentario glandulosae-Fagetum*). A few species were collected in subalpine or alpine belts. The following species are reported: *Ascocoryne cylichnium*, *A. sarcooides*, *Ascotremella faginea*, *Bisporella citrina*, *Capitotricha fagiseda*, *Cudonia circinans*, *Diatrype disciformis*, *Geoglossum nigrum*, *Helvella acetabulum*, *H. cupuliformis*, *H. ephippium*, *H. lacunosa*, *Humaria hemisphaerica*, *Hyalopeziza millepunctata*, *Hymenoscyphus repandus*, *Hypoxylon fragiforme*, *Kretschmaria deusta*, *Lachnellula subtilissima*, *L. suecica*, *Lachnum bicolor*, *L. clandestinum*, *L. virgineum*, *Leotia lubrica*, *Marcellina peroonii*, *Mitrula paludosa*, *Octospora humosa*, *Pezicula ocellata*, *Peziza gerardii*, *Pulvinula cinnabarina*, *Rutstroemia bolaris*, *R. petiolorum*, *Scutellinia cejpai*, *S. umbrorum*, *S. scutellata*, *Sowerbyella fagicola*, *Tarzetta catinus*, *Wynnella silvicola*, *Xylaria carpophila*, *X. filiformis*, *X. hypoxylon*, *X. longipes*. Four of them have not been found in Poland so far, sixteen species are new to the Tatra Mts and ten taxa are new to the Polish part of the Tatras.

Przyjęto do druku: 23.02.2007 r.